

Sygnatura akt VIII GC 170/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Leon Miroszewski

Protokolant: Patrycja Predko

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2014 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. D. (1)

przeciwko M. K. i A. K.

o zapłatę i ochronę dóbr osobistych

- I. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 3.290,09 (trzy tysiące dwieście dziewięćdziesiąt 09/100) złotych;
- II. oddala powództwo w pozostałej części;
- III. koszty procesu wzajemnie znosi.

Sygnatura akt VIII GC 170/14

UZASADNIENIE

Powód J. D. (1) wniósł o zasądzenie od pozwanych M. K. i A. K., jako współników spółki cywilnej, kwoty 8.000 złotych oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu podał, że w dniu 24 lipca 2013 roku zamówił u pozwanych ploter laserowy (...)za kwotę 15.805 złotych i zapłacił za niego. Pozwani nie zrealizowali zamówienia i zwrócili mu uiszczoną zapłatę. Stwierdzili, że nie mają możliwości pozyskania tego urządzenia u producenta. Powód podniósł, że urządzenie to nadal znajduje się w ofercie producenta (...) spółki jawnej w Z., a pozwani na portalu aukcyjnym nadal je w ofercie. Powód stwierdził, że niedostarczenie urządzenia przed miesiącem sierpniem, w okresie największego zapotrzebowania na oferowane przez niego usługi, uniemożliwiło mu zwiększenie sprzedaży stosownie do popytu, doprowadziło do wydłużenia czasu realizacji zleceń oraz do zwiększenia czasu jego pracy. Podniósł, że pozyskanie takiego samego urządzenia o tym samym wyposażeniu i warunkach gwarancyjnych jak oferowali pozwani naraziłoby go na stratę w wysokości 12.000 złotych z uwagi na warunki oferowane przez innych sprzedawców.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów procesu. Przyznali, że powód zamówił u nich opisane urządzenie, natomiast podnieśli, że powodem niezrealizowania tego zamówienia był to, że jego producent, po uiszczeniu mu zapłaty, w dniu 25 lipca 2013 roku poinformował ich, że nie może zrealizować zamówienia ponieważ posiada jedynie kilka sztuk urządzenia w ofercie dla klientów indywidualnych. Pozwani poinformowali o tym powoda, zwrócili mu uiszczoną kwotę informując o możliwości zakupu plotera bezpośrednio u producenta nawet w niższej cenie i wycofali produkt ze sprzedaży. Zdaniem pozwanych powód nie wykazał związku przyczynowego pomiędzy niezrealizowaniem przez nich zamówienia i poniesioną szkodą, albowiem mógł zakupić

urządzenie za niższą cenę u producenta. Wskazali, że gwarancja udzielana jest przez producenta i jej zasady są takie same dla wszystkich nabywców. Nadto zarzucili, że powód nie wykazał wysokości poniesionej szkody.

Na rozprawie w Sądzie Rejonowym w Gorzowie Wielkopolskim powód wyjaśnił, że na dochodzone roszczenie składają się kwoty: 4.000 złotych tytułem utraconych przez niego zarobków, 2.000 złotych tytułem straty na różnicy w cenach pomiędzy urządzeniem, które zamówił u pozwanych, a tym które musiał wykupić na rynku, 2.000 złotych tytułem ochrony dóbr osobistych, w szczególności renomy i utraty spokoju przez poniesiony stres.

Postanowieniem z dnia 27 marca 2014 roku Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim przekazał niniejszą sprawę tutejszemu Sądowi.

W piśmie procesowym datowanym na dzień 12 czerwca 2014 roku powód zmienił żądanie, w tym znaczeniu, że przy zachowaniu żądania kwoty 8.000 złotych wskazał inne jej składowe, a mianowicie kwotę 4.000 złotych tytułem naprawienia szkody w postaci różnicy w cenie pomiędzy ploterem laserowym, który zakupił na rynku od firmy (...) wraz z kosztami transportu, a kwotą którą zapłaciliby gdyby pozwani nie zaniechali zamówionej sprzedaży takiej samej maszyny, kwoty 2.000 złotych za naruszenie dóbr osobistych i kwoty 2.000 za szkodę w postaci brak możliwości zwiększonego zarabkowania. Do pisma dołączył fakturę zakupu na 18.500 złotych i stwierdził, że musiał samodzielnie przywieźć urządzenie, co stanowiło koszt w kwocie 859,20 złotych wliczając trasę na 1.028 kilometrów. Powód podkreślił, że wybierając ofertę pozwanych, której mimo przyjęcia pozwani nie zrealizowali, brał pod uwagę lepsze niż u innych sprzedawców i producentów warunki gwarancji, bez uzależnienia od konieczności dokonania kosztownych przeglądów.

W toku procesu doszło do ustąpienia M. K. ze spółki cywilnej z pozwanym A. K. i wstąpienia w jej miejsce do umowy spółki jej męża K. K. (1).

Stan faktyczny .

Powód prowadzi działalność gospodarczą w zakresie grawerowania artykułów okolicznościowych. W ramach tej działalności zamówił u pozwanych ploter laserowy (...) (...)A (...)USB wraz z kosztami wysyłki za łączną kwotę 15.805 złotych brutto, przy czym koszt plotera wyniósł 12.349,59 złotych netto. Pozwani zapewnili powoda, że sprzedadzą mu to urządzenie, przed złożeniem zamówienia poinformowali go, że ploter jest dostępny, wystawili w dniu 23 lipca 2013 roku fakturę pro forma nr (...), a w dniu 24 lipca 2013 roku fakturę nr (...). Pozwani zapewnili powoda, że urządzenie objęte jest dwuletnią gwarancją, która nie jest uzależniona od płatnych przeglądów. Powyższe zostało stwierdzone w fakturze. Powód zapłacił pozwanym kwotę określoną w fakturze.

Powód wiązał z zakupem plotera duże nadzieje w postaci oczekiwania wyższych zysków z prowadzonej działalności, zwłaszcza przynoszącej efekty w miesiącach sierpień i wrzesień.

Dowody: - faktura pro-forma nr (...) z dnia 23.07.2013 roku (k. 5),

- faktura Vat nr (...) z dnia 24.07.2013 roku (k. 6),

- korespondencja elektroniczna prowadzona przez strony (k. 51, 53),

- zeznania świadków P. S. (od godziny 00:32:44 do godziny

00:39:25 rozprawy w dniu 5.08.2014 roku, k. 113), K.

K. (od 00:13:33 do 00:26:45 rozprawy w dniu 7.10.2014

roku, k. 145-146),

- przesłuchanie powoda (od godziny 00:45:27 do godziny 01:13:17

rozprawy w dniu 7.10.2014 roku, k. 148-151),

Pozwani są pośrednikiem w stosunku do producentów maszyn, które mają w swojej ofercie, przy czym sprzedają je pod swoją marką. Przed przyjęciem zamówienia od powoda pozwani nie upewnili się, czy urządzenie jest dostępne. Pozwani przystąpili do realizacji zamówienia u producenta (...) spółki jawnej z siedzibą w Z. i uiszcili na jego rzecz zapłatę. W dniu 25 lipca 2013 roku spółka (...) poinformowała pozwanych, że w związku z otrzymanymi innymi zamówieniami nie może zrealizować złożonego zamówienia pozwanych z uwagi na ograniczoną ilość urządzeń w magazynie, zachowanych dla klientów indywidualnych.

Pozwani zawiadomili powoda, że ich dostawca odmówił wydania zamówionego plotera. Pozwani zwrócili powodowi uiszczoną przez niego kwotę, choć powód domagał się od pozwanych wykonania zawartej umowy. W tym czasie Spółka (...) miała dostępnych kilka ploterów i oferowała ich sprzedaż przez internet.

W piśmie do powoda z dnia 22 sierpnia 2013 roku pozwani wskazali, że nie ma on podstaw do żądania wykonania umowy, a ich informacja, że nie mogą zrealizować zamówienia jest jednoznaczna z odstąpieniem przez nich od umowy z przyczyn od nich niezależnych. Wskazali, że zamówione urządzenie jest powszechnie dostępne w obrocie handlowym i powód może je nabyć od innych sprzedawców nawet w niższej cenie. Poinformowali powoda, że nie posiadają zamówionego urządzenia w ofercie i nie mają możliwości jego uzyskania od producenta.

Dowody: - pismo pełnomocnika pozwanych do powoda z dnia 22.08.2013 roku (k. 7),

- pismo pozwanych do powoda z dnia 30.07.2013 roku (k. 8),

- faktura pro forma nr (...) z dnia 24.07.2013 roku (k. 36),

- potwierdzenia przelewów z dni 24 i 29.07.2013 roku (k. 37-38),

- oświadczenie (...) sp. j. w Z. (k. 39),

- zeznania świadków P. S. (od godziny 00:36:20 do godziny

00:39:25 oraz od 00:39:40 do 00:46:36, od 00:50:52 do 01:20:37 rozprawy

w dniu 5.08.2014 roku k. 113-116), K. K. (1) (od godziny

00:27:10 do 00:38:22 rozprawy w dniu 7.10.2014 roku k. 145-147),

- przesłuchanie powoda (od godziny 00:45:27 do godziny 01:13:17

rozprawy w dniu 7.10.2014 roku, k. 148-151),

- przesłuchanie pozwanego A. K. (od 01:13:29 do 01:26:32

rozprawy w dniu 7.10.2014 roku, k. 151-152).

(...) spółka jawna z siedzibą w Z. jest producentem plotera laserowego (...) (...). Urządzenie to objęte jest dwuletnią gwarancją, której warunkiem jest wykonanie trzech płatnych konserwacji okresowych w terminach 6, 12 i 18 miesięcy od daty instalacji urządzenia, ale nie rzadziej niż po przepracowaniu 500 godzin roboczych. Odpłatny jest również dojazd serwisu gwarancyjnego do użytkownika urządzenia w kwocie 1,5 zł/km liczony w obie strony od siedziby gwaranta do miejsca instalacji urządzenia.

Dowód: - karta gwarancyjna plotera laserowego (...) (k. 54-56),

- korespondencja elektroniczna powoda z (...) sp. j. (k. 57),

- przesłuchanie powoda (od godziny 01:04:21 do godziny 01:06:17

rozprawy w dniu 7.10.2014 roku, k. 150),

- przesłuchanie pozwanego A. K. (od godziny 01:13:29 do godziny

01:26:32 rozprawy w dniu 7.10.2014 roku, k. 151-152).

W sierpniu 2013 roku powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprzedał towary o wartości 22.504,30 złotych osiągając dochód w kwocie 12.800,86 złotych.

W sierpniu 2014 roku powód w ramach prowadzonej działalności gospodarczej sprzedał towary o wartości 29.798,59 złotych.

Dowód: - zestawienie ewidencji sprzedaży powoda za miesiąc sierpień 2013 roku

wraz z kosztami uzyskania przychodów (k. 58-66),

- ewidencja sprzedaży za sierpień 2014 roku w zakresie działalności powoda

(k. 130-136).

W sierpniu 2013 roku powód prowadził korespondencję ze swoimi obecnymi i potencjalnymi kontrahentami. Osoby, które zakupiły oferowane przez powoda produkty w wiadomościach nadesłanych pocztą elektroniczną składały zapytanie o stan złożonego przez nich zamówienia. W niektórych wiadomościach wyrażały zaniepokojenie, czy powód zrealizuje zamówienie w terminie wskazanym na jego stronie internetowej. Powód otrzymywał również wiadomości e-mail zawierające zapytania o dostępność i termin dostawy oferowanych przez niego produktów.

Dowód: - korespondencja prowadzona za pomocą poczty elektronicznej pomiędzy

powodem a jego kontrahentami (k. 67-71, 137-142).

W czerwcu 2014 roku powód zakupił od D. J. ploter laserowy (...) 6040 60W za kwotę 18.500 złotych brutto. Powód poniósł również koszt dowozu tego urządzenia z siedziby sprzedawcy w G. do miejsca prowadzenia swojej działalności w S.. Zakupione przez powoda urządzenie objęte jest dwunastomiesięczną gwarancją udzieloną przez sprzedawcę i ma podobne parametry jak to zamówione u pozwanych. Zgodnie z wystawionym dokumentem gwarancji w przypadku zgłoszenia usterek dojazd do powoda jest płatny według stawek sprzedawcy za kilometr liczony w obie strony.

Dowody: - faktura Vat nr (...) wystawiona powodowi przez D.

J. (k. 101),

- karta gwarancyjna urządzenia model S. (...) 6040 60W (k. 129).

Ocena dowodów.

Ustaień faktycznych dokonano w oparciu o dowody pisemne, w tym dowody z dokumentów oraz korespondencji elektronicznej, zeznania świadków zawnioskowanych przez strony i przesłuchanie stron. Dowody z dokumentów prywatnych nie były kwestionowane przez strony co do zgodności z prawdą zawartych w nich oświadczeń. To pozwala uznać fakty wynikające z tych dokumentów za ustalone (art. 229 i 230 k.p.c.). Odrębną kwestią jest ocena tych dokumentów w kontekście relacji prawnych pomiędzy stronami.

Przedłożone przez strony dokumenty w postaci faktur Vat, korespondencji prowadzonej przez strony postępowania, dowodów przelewów, korespondencji pomiędzy (...) sp. z o.o. a pozwanymi, pisma pełnomocnika pozwanych do powoda, służyły ustaleniu treści oświadczeń stron, co następnie pozwoliło dokonać ich kwalifikacji prawnych co

do tego, czy pozwani zaciągnęli zobowiązanie wobec powoda, na jakich warunkach i o jakiej treści, w tym co do ceny i warunków gwarancji dotyczących zamówionego urządzenia. Powyższe, podobnie jak konsekwencje prawne niedostarczenia przez pozwanych powodowi tego urządzenia, jest domeną oceny prawnej.

Korespondencja prowadzona przez powoda ze spółką (...) oraz karta gwarancyjna plotera oferowanego przez tą spółkę posłużyły ustaleniu warunków gwarancyjnych, które za urządzenia danego typu oferowali inni niż pozwani przedsiębiorcy.

Faktura Vat wystawiona powodowi przez D. J. oraz karta gwarancyjna urządzenia S. (...) 6040 60W oraz faktury wystawionych przez pozwanych posłużyły do ustalenia czy i w jakiej wysokości powód poniósł koszt w postaci różnicy w cenie pomiędzy ploterem laserowym, który zakupił na rynku od firmy (...), a kwotą którą zapłaciłby gdyby pozwani nie zaniechali zamówionej sprzedaży takiej samej maszyny. Na podstawie pierwszej z wymienionych faktur można ustalić datę, w której powód zakupił drugi ploter.

W niniejszej sprawie powód wskazał, że poniósł koszty transportu tego urządzenia. Okoliczności tej nie zaprzeczyli pozwani, którzy w ogóle nie zajęli stanowiska, co do faktu transportu urządzenia zakupionego przez powoda i obciążenia nim powoda. Wobec powyższego uznano, mając na uwadze treść art. 230 k.p.c., ten fakt za przyznany. Nadto na rozprawie w dniu 5 sierpnia 2014 roku pełnomocnik pozwanych oświadczył, że zakupiony przez powoda ploter ma podobne parametry, co urządzenie wskazane w fakturze proforma (a więc zamówione przez powoda u pozwanych).

Zestawienia ewidencji sprzedaży powoda za miesiąc sierpień 2013 i 2014 roku wraz z kosztami uzyskania przychodu za sierpień 2013 roku w ocenie powoda miały wykazać wysokość poniesionej przez niego szkody w postaci utraconych zarobków. Te dowody pozwalają jednak porównać jedynie wielkości obrotów w określonym czasie, natomiast nie dają możliwości porównania dochodów, bowiem powód nie przedstawił zestawienia poniesionych kosztów w sierpniu 2014 roku. W niniejszej sprawie to na powodzie spoczywał ciężar udowodnienia, że poniósł szkodę w postaci utraconych dochodów (art. 6 k.c.), powinien był więc przedstawić dowody, które pozwalają uznać tą okoliczność za wykazaną.

Korespondencja kierowana do powoda przez jego rzeczywistych i potencjalnych klientów posłużyła ustaleniu, czy w wyniku niedostarczenia przez pozwanych zamówionego urządzenia zostały naruszone dobra osobiste powoda, a w szczególności jego renoma. W znacznej części zawierała ona zapytania kierowane do powoda co do możliwości wykonania oferowanych przez niego usług w określonym przez niego terminie. Z treści tych wiadomości nie wynikało jednak, że jego klienci występują z pretensjami wobec powoda. Nadto nie sposób powiązać faktów wynikających z treści tej korespondencji, to jest obaw kontrahentów powoda, z faktem niedostarczenia przez pozwanych plotera, albowiem w toku postępowania sam powód zeznawał, że dawał sobie radę z realizacją zamówień, tylko musiał na to poświęcić więcej czasu. Powyższe zostanie omówionej w kolejnej części uzasadnienia.

Dowody w postaci karty gwarancyjnej urządzenia model S. (...) 6040 60W, ewidencji sprzedaży za sierpień 2014 roku, ewidencji sprzedaży za sierpień 2014 roku oraz korespondencja kierowana do powoda przez jego kontrahentów z sierpnia 2013 roku zostały złożone przez powoda dopiero na rozprawie w dniu 7 października 2014 roku. Dowody te zostały dopuszczone i przeprowadzone w niniejszym procesie, bowiem nie spowodowało to zwłoki w rozpoznaniu sprawy (art. 207 § 6 k.p.c.), a dowody te dotyczyły okoliczności istotnych dla jej rozstrzygnięcia (art. 227 k.p.c.). Co do karty gwarancyjnej oraz ewidencji sprzedaży, należy wskazać, że powstały one już po wytoczeniu niniejszego postępowania i wymianie przez strony pism procesowych. Nadto wszystkie dowody (również korespondencja e-mailowa z 2013 roku) zostały złożone przed zakończeniem przeprowadzania dowodów z zeznań świadków i przesłuchania stron, a więc zachowana została możliwość odniesienia się pozwanych do treści dowodów przedłożonych przez powoda.

Powód wniósł o przeprowadzenie dowodu z dokumentu dotyczącego jego badania przez lekarza w dniu 28.08.2013 roku. Sąd pominął ten dowód, albowiem nie ma on znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a przy tym nie

świadczy on o jakimkolwiek związku badania lekarskiego, na które powód się powołał, z działalnością gospodarczą powoda, czy z postępowaniem pozwanych.

Dowody pisemne przedłożone przez strony korespondują z zeznaniami przesłuchanych świadków P. S. i K. K. (1). Pierwszy ze świadków wykonywał czynności handlowe na rzecz pozwanych. To z nim powód kontaktował się w sprawie zakupu plotera od pozwanych. Natomiast K. K. (1) był pracownikiem pozwanych, a obecnie jest współnikiem A. K.. On zamawiał u producenta urządzenie, którą chciał nabyć powód. Świadczenie ci mieli więc bezpośredni udział w procesie realizacji zamówienia powoda. Złożone przez nich zeznania potwierdziły zarówno fakt złożenia i przyjęcia zamówienia, jak i okoliczności niedostarczenia zamówionego urządzenia. Zeznania te należało powiązać z dokumentami faktur wystawionych przez pozwanych powodowi, w szczególności co do warunków gwarancji. Na podstawie powołanych zeznań nie sposób było ustalić, że treść zamówienia i sposób jego przyjęcia, były inne, niż wynikające z przedłożonych dokumentów, w tym, że pozwani udzielili powodowi takiej samej gwarancji jakiej udzieliłaby mu spółka (...) lub inny producent. Z faktury wystawionej przez pozwanych wynika udzielenie 24 miesięcznej gwarancji, przy czym nie ma wskazanych warunków, które powód ma spełnić by jej nie utracić, a więc obowiązku poddania urządzenia okresowym sprawdzeniom.

Na rozprawie w dniu 7 października 2014 roku przesłuchano również powoda J. D. (2) i A. K. w celu ustalenia, czy strony zawarły umowę, a jeżeli tak to o jakiej treści, a jeżeli zawarły umowę, to jak wyglądała jej realizacja lub przyczyny niezrealizowania umowy oraz czy powód poniósł szkodę i czy zostały naruszone jego dobra osobiste. Zeznania te potwierdziły fakty: złożenia zamówienia przez powoda i przyjęcia go przez pozwanych, ustalenia warunków na jakich powód miał nabyć urządzenie, jego ceny i warunków gwarancji. Nie było sporu co do tego, że zamówienie powoda nie zostało zrealizowane, toteż nie miało istotnego znaczenia ustalenie, czy powód otrzymał zwrot uiszczonej ceny od pozwanych.

Strony, podobnie jak wymienieni wyżej świadkowie, zeznawali też na okoliczność kontaktów pomiędzy nimi w czasie, gdy jasne było, że pozwani nie wykonają zamówienia. Ani z zeznania pozwanego A. K., ani z zeznań świadków wskazanych przez pozwanych nie sposób wnioskować, że pozwani wskazali powodowi możliwość zakupu w tym samym czasie urządzenia odpowiadającego jego zamówienia, u innego sprzedawcy, na podobnych warunkach. Powód tym twierdzeniom zaprzeczył, a o takim wskazaniu nie świadczą oświadczenia pisemne pozwanych.

Zeznanie powoda dotyczyło też podejmowanych przez niego działań w celu zakupu podobnego urządzenia od innych pośredników lub producenta, oferowanych warunkach zakupu oraz o jego relacjach ze spółką (...). Nie ma podstaw, by nie dać wiary powodowi co do niemożliwości uzyskania, w czasie pozwalającym powodowi na osiągnięcie celu zarobkowego, urządzenia spełniającego oczekiwania co do tożsamości z zamówionym urządzeniem u pozwanych, nie tylko co do parametrów, ale i warunków jego nabycia, w tym treści gwarancji, oraz ceny.

Ocena prawna.

Strony umówiły się w sprawie sprzedaży rzeczy w postaci plotera laserowego, a więc co do zawarcia umowy sprzedaży zgodnie z art. 535 k.c. Zamówienie powoda zostało złożone bez zachowania formy pisemnej, natomiast pozwana nie zaprzeczyła, że do niego doszło. Ustalono, co potwierdzają faktury Vat i korespondencja stron, przedmiot sprzedaży, cenę, sposób jej zapłaty oraz sposób dostawy zakupionego urządzenia. Powód wywiązał się ze swojego zobowiązania dokonując zapłaty całej ceny za zakupione urządzenie wraz z kosztami transportu. Świadczeniem do którego zobowiązani byli pozwani było wydanie rzeczy powodowi.

Zawarcie umowy nastąpiło w trybie przyjęcia oferty sprzedaży złożonych przez pozwanych powodowi (art. 66 i nast. k.c.). O tym, że oferta została złożona i przyjęta świadczą dokumenty w postaci faktury pro-forma z dnia 23 lipca 2013 roku i faktury z dnia 24 lipca 2013 roku, a także wobec faktu uiszczenia przez powoda ceny zamówionego urządzenia. Ustalono zostały: przedmiot sprzedaży, sposób dostarczenia, cena, a także warunki gwarancji. Nic nie wskazuje na to, że zapłata ceny była przedpłatą, toteż należy przyjąć, że na pozwanych spoczywał obowiązek wydania przedmiotu sprzedaży zgodnie z zasadą równoczesności świadczeń (art. 488 § 1 k.c.).

W piśmie skierowanym do powoda z dnia 22 sierpnia 2013 roku pełnomocnik pozwanych stwierdził, że pismo pozwanych z dnia 29 lipca 2013 roku o niemożności zrealizowania zamówienia powoda jest jednoznaczne z odstąpieniem pozwanych od umowy. Z kolei w toku postępowania argumenty pozwanych zmierzały do wykazania, że nie wykonali oni zobowiązania z powodu zaistnienia okoliczności, za które nie ponoszą odpowiedzialności. W kontekście żądań powoda, stanowiących z jednej strony roszczenie naprawienia szkody, a z drugiej strony ochrony jego dóbr osobistych, należało rozważyć, czy można mówić z jednej strony o niewykonaniu przez pozwanych zobowiązania wobec powoda, a więc odpowiedzialności na podstawie art. 471 k.c., a z drugiej – czy pozwani, działaniem kwalifikowanym jako czyn niedozwolony, naruszyli dobra osobiste powoda.

Zatrzymując się na wzmiankowanym wyżej oświadczeniu pozwanych, że odstąpili od umowy z powodem należy wstępnie zauważyć, że zawarta przez strony umowa nie przewidywała umownego prawa odstąpienia. Powstaje więc pytanie, czy pismo pozwanych z dnia 30 lipca 2013 roku, w którym pozwani oświadczyli powodowi, że nie zrealizują zamówienia i powołali się na wskazaną przyczynę, można traktować jako odstąpienie od umowy ma podstawie ustawy.

W świetle art. 491 k.c. można odstąpić od umowy, gdy druga strona dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania i bezskutecznie upłynął wyznaczony jej dodatkowy termin. Można też odstąpić od umowy bez wyznaczenia dodatkowego terminu, gdy druga strona dopuszcza się zwłoki w wykonaniu zobowiązania, którego termin jest ściśle określony (art. 492 k.c.). W świetle art. 493 k.c. można odstąpić od umowy również wówczas, gdy świadczenie stało się niemożliwe z przyczyn leżących po drugiej stronie. Uprawnienie do odstąpienia od umowy zawierają też przepisy o rękojmi za wady rzeczy sprzedanej (art. 560 § 1 k.c.).

Jak widać, odstąpienie od umowy na podstawie ustawy jest dopuszczalne gdy okoliczności, które je uzasadniają leżą po drugiej stronie umowy. Tym samym pozwani nie mieli podstaw do odstąpienia od umowy z powodem. Można wręcz stwierdzić, że skoro przyczyny, z których nie doszło do jej wykonania leżą po stronie pozwanych, to powód miałby prawo do odstąpienia od umowy.

W kontekście twierdzenia pozwanych, że nie wykonali oni zobowiązania z przyczyn, za które ponoszą oni odpowiedzialność, zacząć trzeba od tego, że podstawą prawną odpowiedzialności kontraktowej dłużników jest art. 471 k.c. Zgodnie z tym przepisem dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W przypadku roszczenia opartego na treści art. 471 k.c. zaistnieć muszą trzy, występujące łącznie, przesłanki odpowiedzialności kontraktowej: a) niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania (bezprawność zobowiązanego), b) istnienie szkody, c) związek przyczynowy pomiędzy niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem zobowiązania a szkodą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15.10.2009 roku, I CSK 84/09; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9.10.2008 roku, VI ACa 317/2008).

Podstawowym obowiązkiem sprzedającego jest przeniesienie na kupującego własności rzeczy lub przeniesienie prawa majątkowego stanowiącego przedmiot zbycia. Pojęciu „wydanie rzeczy” w rozumieniu art. 535 k.c. odpowiada stan opisany w art. 348 k.c., a więc przeniesienie posiadania.

W niniejszej sprawie pozwani stwierdzili, że powodem niezrealizowania zobowiązania była niemożność uzyskania od producenta zamówionego przez powoda urządzenia. Na nich spoczywał ciężar udowodnienia, że niewykonanie zobowiązania, również w sytuacji, na którą wskazali, jest następstwem okoliczności, za które nie ponoszą odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 355 § 1 i 2 k.c. dłużnik obowiązany jest do staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność). Należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu jej zawodowego charakteru. Powołana norma nie wprowadza jakiegось konkretnego modelu przezorności, bowiem wobec zróżnicowanych stosunków życiowych i rozwoju techniki nie da się ustalić powszechnego wzoru ostrożności i przezornego zachowania, a w różnych stosunkach i sytuacjach życiowych wymagany jest odmienny stopień przezorności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21.09.2007 roku, V

CSK 178/07). Uważa się, że profesjonalizm dłużnika powinien przejawiać się w dwóch podstawowych cechach jego zachowania: postępowaniu zgodnym z regułami fachowej wiedzy oraz sumienności. Wzorzec należytej staranności musi uwzględnić zwiększone oczekiwania co do zawodowych kwalifikacji dłużnika-specjalisty, co do jego wiedzy i praktycznych umiejętności skorzystania z niej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21.09.2005 roku, IV CK 100/05).

Pozwani prowadzą działalność gospodarczą polegającą na handlu maszynami, w tym ploterami laserowymi. Choć są pośrednikami, sprzedają te urządzenia pod własną marką. Tym samym mogą być traktowani jako producenci sprzedawanych przedmiotów (k. 113, 114, 146). Choćby z tego względu nie można uznać ich tłumaczenia, w sytuacji gdy zapewniali, że taki przedmiot posiadają i jest on dostępny, że inna firma nie przedłożyła im przedmiotu do sprzedaży, za wskazanie okoliczności, za które nie odpowiadają.

Niezależnie od tego, nawet gdyby uznać, że pozwani są tylko pośrednikami i sprzedają cudzy towar pod cudzymi markami, w sytuacji zapewnienia o realizacji sprzedaży i pobraniu ceny, powinni byli upewnić się, że posiadają zamówione urządzenie, albo że dostarczenie urządzenia powodowi jest zapewnione. Działanie pozwanych polegające na zawarciu umowy z powodem, bez sprawdzenia czy będą w stanie w umówionym terminie zapewnić urządzenie, które powód zakupił, należy ocenić jako brak zachowania przez nich należytej staranności. Nie usprawiedliwia więc pozwanych, jako profesjonalistów, fakt, że rzeczywisty producent urządzenia zamówionego przez powoda, przy czym niewskazany w chwili przedstawienia faktury pro-forma i faktury do zapłaty, odmówił im sprzedaży maszyny z tego powodu, że musi mieć kilka maszyn w ofercie dla klientów indywidualnych. Nie jest to okoliczność, która zwalnia pozwanych z odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania.

Nadto pozwani powinni byli podjąć wszelkie czynności, które zmierzałyby do wykonania zobowiązania. Pozwani nie wykazali jednak że takie czynności podjęli (art. 6 k.c.). Sam fakt poinformowania powoda o możliwości zakupu urządzenia u innego producenta jest niewystarczającym przejawem takiej, oczekiwanej od profesjonalistów, staranności. Gołosłowne były twierdzenia pozwanych, że wskazali oni powodowi możliwość osiągnięcia założonego przez niego celu przez zakup towaru u innego sprzedawcy.

Niezależnie od tego, nawet gdyby pozwani wskazali powodowi na możliwość zakupu zamówionego urządzenia u jego rzeczywistego producenta, to nie można stwierdzić, że zapewnili powodowi te same warunki tego zakupu jak uzgodnione przez nich z powodem. Jedną z przyczyn, z których powód zdecydował się zakupić urządzenie u pozwanych były korzystne warunki gwarancji na zamówione urządzenie. Powód wykazał, że u rzeczywistego producenta – spółki (...), gwarancja na to samo urządzenie wiązała się dla niego z poniesieniem dodatkowych kosztów w postaci przeprowadzenia co najmniej trzech płatnych przeglądów gwarancyjnych, a przy tym obejmowała okres 12, a nie 24 miesięcy.

Reasumując należało uznać, że pozwani nie dołożyli należytej staranności w wykonaniu swojego zobowiązania, co powoduje, że jego niewykonanie jest następstwem okoliczności za które ponoszą odpowiedzialność. Z kolei powód udowodnił, że pozwani przyjęli zlecenie do realizacji, wystawili fakturę, pobrali zapłatę i nie wykonali zawartej umowy.

Pozostając przy badaniu, czy zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanych wobec powoda, należy przejść do ustalenia, czy niewykonanie umowy sprzedaży, spowodowało szkodę u powoda. Szkodę w kodeksie cywilny określa się według wskazań wynikających z art. 361 § 2 k.c. Przyjmuje się w związku z tym, że pojęcie to obejmuje swoim zakresem zarówno szkodę majątkową, jak też szkodę niematerialną (uszczerbek niematerialny), przy czym ogólnie rzecz ujmując za szkodę materialną uważana jest powstała wbrew woli poszkodowanego różnica między obecnym jego stanem majątkowym a tym stanem, jaki zaistniałby, gdyby nie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 11.07.1957 roku, 2 CR 304/57, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22.22.1963 roku, III PO 31/63).

Według art. 361 § 2 k.c., szkoda polega albo na stracie, którą poniósł poszkodowany (*damnum emergens*), albo pozbawieniu go korzyści, które mógłby uzyskać, gdyby mu szkody nie wyrządzono (*lucrum cessans*), gdzie pod pojęciem straty rozumie się pomniejszenie majątku poszkodowanego polegające na uszczupieniu aktywów (np. zniszczenie, utrata lub uszkodzenie określonych składników majątkowych albo obniżenie ich wartości), albo na

przybyciu pasywów (np. powstanie nowych zobowiązań albo ich zwiększenie). W celu wykazania, że szkoda powstała należy dowieść nie tylko tego, że została ona faktycznie poniesiona, to jest wykazać na przykład (jak w niniejszej sprawie) sam fakt zapłaty wyższej kwoty pieniężnej za zakup laserowego plotera o zbliżonych lub identycznych parametrach u innego sprzedawcy ale przede wszystkim to, że istnieją podstawy tego poniesienia, a więc, że jej wysokość (w niniejszej sprawie kwota zapłaty przez powoda za ploter) odpowiada wartości uszczerbku, co obejmuje wskazanie tytułu szkody, przesłanek (danych) do obliczenia jej wysokości i sposobu jej obliczenia wraz z wyjaśnieniem rzetelności i prawidłowości tego obliczenia.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy należy podkreślić, że powód dochodząc naprawienia szkody powinien był wykazać fakt jej rzeczywistego zaistnienia. W świetle przeprowadzonych dowodów należało uznać, że powód wykazał szkodę obejmującą stratę, którą podniósł (*damnum emergens*), polegającą na różnicy w cenie pomiędzy tym urządzeniem, które ostatecznie zakupił, a urządzeniem oferowanym przez pozwanych i od nich zamówionym (które było przedmiotem niewykonanej przez pozwanych umowy sprzedaży).

Była to szkoda w zakresie różnicy cenowej, która jest dość oczywista, ponieważ cena plotera który powód zakupił wynosi 18.500 złotych, a pozwani mieli mu dostarczyć ploter za kwotę 15.805 złotych, a w do kwoty tej były wliczone koszty transportu. Różnica pomiędzy tymi dwiema kwotami wynosi 2.695 złotych.

Powód wskazując wysokość poniesionej szkody doliczył jeszcze koszty transportu zakupionego urządzenia w kwocie 859,20 złotych jednak nie wskazał danych do tego przewozu pozwalających na dokonanie precyzyjnych wyliczeń tych kosztów, a więc, czy wystarczające było dokonanie zwykłego transportu, czy też doszło do przewozu, którego nie można było dokonać bez poniesienia zwiększonych kosztów przejazdu (np. zastosowania specjalistycznego pojazdu z uwagi na masę czy rozmiar przewożonego przedmiotu, konieczność posiadania specjalnych uprawnień transportowych, itp.), a przez to czy są przesłanki do obliczenia kosztów przewozu przy zastosowaniu, zgodnie z wyliczeniem powoda (k. 101), maksymalnej stawki stosowanej do ustalenia zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych.

Powód wskazał maksymalną stawkę wynikającą z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 roku w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy (Dz. U. nr 27, poz. 271, ze zm.), natomiast trzeba pamiętać, że przepisy tego rozporządzenia nie dotyczą użycia własnego pojazdu przez przedsiębiorców do obliczania kosztów transportu ponoszonych w ramach własnej działalności gospodarczej. Powód powinien był wskazać sposób obliczenia rzeczywistych kosztów transportu. Biorąc pod uwagę fakt, że powód zawyżył nieco odległość pomiędzy miejscem siedziby sprzedawcy a miejscem prowadzenia działalności gospodarczej, nadto nie przedstawił rzeczywiście poniesionych kosztów, a przy tym uwzględniając fakt, że obciążenia powoda odbiorem urządzenia w miejscu siedziby sprzedawcy musiało prowadzić do poniesienia kosztów transportu (co najmniej w zakresie zakupu koniecznego paliwa), należało dokonać ustalenia z tego tytułu, przy żądaniu powoda, z zastosowaniem normy art. 322 k.p.c. Mając to na względzie oraz przyjmując hipotetyczne koszty paliwa na podstawie reguły doświadczenia życiowego i średnich cen w czasie wyrokowania (października 2014 roku), należało uznać, że powód poniósł stratę z tego tytułu w kwocie 595,09 złotych.

Powód powołał też konieczność poniesienia kosztów dostarczenia zakupionego plotera w celu dokonania jego napraw gwarancyjnych, natomiast żądania wyrównania straty z tego tytułu nie zgłosił. Tylko na marginesie należy zauważyć, że powód nawet nie twierdził, że poniósł jakiegokolwiek koszty związane z poddaniem plotera naprawie gwarancyjnej, wolno więc sądzić, że powód powołał się na koszty, które mogą, lecz nie muszą, wystąpić w przyszłości.

Powód nie wykazał szkody w postaci utraconych dochodów (*lucrum cessans*). Szkoda w postaci utraty spodziewanych dochodów stanowiłaby utracone korzyści, o których mowa w art. 361 § 2 k.c. W celu wykazania takiej szkody nie wystarczy stwierdzić o istnieniu szansy na osiągnięcie zwiększonego zysku. Powód złożył zestawienie obrotów w dwóch miesiącach – sierpniu 2013 i sierpniu 2014 roku, ale tylko co do sierpnia 2013 roku przedstawił zestawienie poniesionych kosztów. Nie przedstawił więc dokumentów, z których można byłoby ustalić zysk osiągnięty w sierpniu

2014 roku. Tym samym z przedłożonych dokumentów nie wynika, że mógł dzięki drugiemu ploterowi osiągać wyższe dochody lub przyjąłby więcej zleceń. Powód nie wykazał też, że z powodu braku plotera zrezygnował z realizacji zamówień, które mogłyby mu przynieść dochód w określonej przez niego kwocie 2.000 złotych.

Powód wykazał związek przyczynowy pomiędzy niewykonaniem przez pozwanych zobowiązania a wskazaną wyżej szkodą obejmującą poniesione straty. Zgodnie z art. 471 k.c. w związku z art. 361 § 1 k.c., dłużnik jest obowiązany do naprawienia doznanej przez wierzyciela szkody będącej normalnym następstwem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Z normalnymi następstwami mamy do czynienia wówczas, gdy bez określonego zdarzenia, w tym wypadku zachowania pozwanych polegającego na niewykonaniu zobowiązania wydania przedmiotu zamówienia powoda jako kupującego, nie doszłoby do powstania szkody, co ma miejsce w niniejszej sprawie, można też stwierdzić, że szkoda była naturalnym następstwem tego zdarzenia (bezprawności pozwanych), bowiem z tej przyczyny powód był zmuszony zakupić takie samo urządzenie u innego sprzedawcy, za wyższą cenę i na gorszych warunkach.

W sprawie roszczenia z tytułu ochrony dóbr osobistych należy stwierdzić, że zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Podstawą żądania jest tu art. 448 k.c.

Katalog dóbr osobistych nie jest katalogiem zamkniętym, a w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w grę wchodzić może, poza dobrami immanentnie związanymi z tym podmiotem prawa (zdrowie, wolność, swoboda sumienia, itd.) również naruszenie renomy prowadzonego przedsiębiorstwa. Dobrami osobistymi, które w ocenie powoda zostały naruszone wskutek niewykonania umowy przez pozwanych była renoma, którą miał on stracić z powodu powstania opóźnień w realizacji przyjętych zleceń oraz zdrowie, które według powoda zostało narażone na szwank z powodu stresu wywołanego koniecznością zwiększenia czasu pracy przez powoda oraz kontaktu z niezadowolonymi klientami.

Zgodzić się należy z powodem, że niewykonanie przez pozwanych zobowiązania, z którym wiązał on nadzieję i powiązał swoją ofertę dla klientów z pewnością mogło naruszyć jego renomę, jednak w niniejszej sprawie w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nic na to nie wskazuje. Dowodem na zaistnienie powyższej okoliczności miała być korespondencja, którą powód prowadził ze swoimi klientami za pomocą poczty elektronicznej w sierpniu i na początku września 2013 roku. Jak już była mowa, z analizy jej treści wynika, że klienci powoda oczekują wykonania zamówień oraz składają zapytania o dostępność oferowanych przez niego produktów, a często nawet wyrażają zadowolenie z produktów wcześniej od niego nabytych. Z żadnego z tych e-maili natomiast nie wynika, że oczekiwanie nadawców przybiera postać pretensji. W żadnej z przedstawionych wiadomości kontrahenci klienta nie wyrażali uwag, że nie będą już korzystać z oferty powoda, czy nie są zadowoleni z oferowanych przez niego usług i produktów. Z korespondencji kierowanej do powoda wynika raczej, że nadawcy tych wiadomości traktują powoda jako przedsiębiorcę, który jest właściwie przez nich wybrany i zapewni im wykonanie tego czego oczekują (spełni ich oczekiwania), natomiast chcieliby te produkty/usługi uzyskać nieco szybciej niż powód je wykonuje. Nie można też stwierdzić, że wiadomości te wynikały z faktu, że powód nie miał możliwości przerobowych. Sam powód stwierdził, że dawał sobie radę z wykonaniem zleceń musiał natomiast poświęcić na nie więcej czasu i energii, oraz ograniczać różne inne aspekty swojego życia, a nie że nie mógł tych zamówień wykonać i przez to stracił renomę.

Odnosząc się do twierdzenia o naruszeniu jego dobra osobistego w postaci zdrowia, to jest do powstania u niego stanu stresu związanego z dużą ilością pracy oraz niemożliwością zakupu plotera laserowego u pozwanych, należy wskazać, że z pewnością każda sytuacja konfliktowa rodzi stres, natomiast nie oznacza to jeszcze, że przenosi się on na naruszenie dóbr osobistych. Stres towarzyszy osobom w różnych aspektach ich życia, związany jest często również z pracą, którą się wykonuje. Można stwierdzić, że pewien poziom stresu jest nierozdzielnie związany z

funkcjonowaniem człowieka jako istoty. Powód nie wykazał natomiast aby poziom jego stresu osiągnął taki stopień, który prowadziłby do naruszenia dobra osobistego (np. zdrowia, życia rodzinnego etc.). Powód nie wykazał również, że pozwani obrazili go, zniesławili czy zlekceważyli. Można powiedzieć, że wprawdzie pozwani nie zachowali się należycie i bezprawnie nie wykonali umowy, mimo, że taka umowę zawarli, to nie wiązało się z takimi zachowaniami, które mogłyby zostać poczytane za naruszenie dóbr osobistych.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania należało zasądzić różnicę pomiędzy ceną którą powód zapłacił za ploter zakupując go u innego przedsiębiorcy, a ceną za którą zakupiłby go u powodów oraz koszty transportu, które powód musiał ponieść (2.695+595,09 złotych), od której powód nie żądał odsetek, a w pozostałej części powództwo oddalić. Zasądzenie nastąpiło od pozwanych wskazanych w pozwie, bowiem przekształcenia po stronie pozwanych, polegające na tym, że pozwana M. K. przestała być współnikiem w spółce cywilnej z pozwanym A. K., a został nim jej mąż K. K. (1), nastąpiły już po doręczeniu pozwu pozwanym (art. 192 pkt 3 k.p.c.).

Stosownie do art. 100 w przypadku częściowego uwzględnienia żądań stron sąd, kierując się względami słuszności, może dokonać bądź wzajemnego zniesienia kosztów, bądź stosunkowego rozdzielenia kosztów, które polega na wyważonym rozłożeniu kosztów pomiędzy stronami, odpowiednio do wysokości, w jakiej zostały poniesione, oraz stosownie do wyniku postępowania (stopnia uwzględnienia i nieuwzględnienia żądań). Powód wygrał sprawę w trochę mniej niż w 50% można jednak powiedzieć, że jego roszczenie było usprawiedliwione. Nie jest to sytuacja diametralnej różnicy pomiędzy roszczeniami powoda a stanowiskiem pozwanej. W sensie kwotowym porównanie tego co powód wygrał od tego co przegrał wskazuje, że istniały przesłanki do zniesienia kosztów procesu pomiędzy stronami na podstawie powołanego przepisu.